

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Ion Guzun, Svetlana Filincova, Tamara Chișcă-Doneva
Ala Cobăneanu,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Natalia Andronic, împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 02 august 2013 și deciziei Curții de Apel Comrat din 27 iunie 2017, în privința inculpaților

***Covalenco Sergiu XXXXXX**, născut la XX XXX XXXX în mun. XXXXX, locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;*

***Donica Iuri XXXX**, născut la XX XXXXX XXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;*

***Cristin Nicolae XXXX**, născut la XX XXXX XXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare,
instanța de fond: 03.11.2011 – 02.08.2013,
instanța de apel: 29.07.2014 – 27.06.2017,
instanța de recurs: 21.12.2017 – 06.02.2018.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi din 02 august 2013, Covalenco Sergiu, Donica Iuri și Cristin Nicolae au fost achitați de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal, pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Instanța de fond a constatat că inculpații sunt învinuiți în săvârșirea infracțiunii în următoarele circumstanțe:

Inculpatul Covalenco S., în luna iunie 2010, fiind informat de către o persoană neidentificată de organul de urmărire penală pe nume Elena, precum că sunt solicitate persoane pentru a fi angajate la lucrări agricole în s. XXXXX, r-nul XXXXX, urmărind scopul traficului de copii în scopul exploatării prin muncă, aflându-se în or. XXXXX, știind că minorele XXXXXX XX., născută la XX.XX.XXXX, XXXXX X., născută la XX.XX.XXXX, și XXXXX X., născută la XX.XX.XXXX, nu au împlinit vârsta de 14 ani, cunoscând despre starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă ce lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința, contrar prevederilor art. 46 Codul muncii care interzice încadrarea în muncă a persoanelor în vârstă de până la 15 ani, le-a recrutat, propunându-le să lucreze la munci agricole în localitatea menționată.

Ulterior, la 20 iunie 2010 Covalenco S., în scopul exploatării prin muncă a copiilor, a organizat transportarea lui XXXXX X. în s. XXXXX, r-nul XXXXX, pentru a-i face cunoștință cu persoana neidentificată de organul de urmărire penală pe nume Elena și a stabili modalitatea prestării muncii de către copii.

Aflându-se în s. XXXXX, r-nul XXXXX, Covalenco S. nu a stabilit legătura cu persoana menționată Elena, însă a discutat despre intențiile cu privire la transportarea copiilor pentru folosirea acestora în lucrări agricole cu Donica I.

În aceste circumstanțe, Donica I., manifestând interesul față de intențiile infracționale ale lui Covalenco S., a preluat acțiunile inițiate de către acesta, de recrutare a copiilor în scopul exploatării prin muncă, și s-a oferit să realizeze contactul cu persoanele din gospodăria agricolă din s. XXXXX, r-nul XXXX, unde copii urmau să efectueze lucrări agricole.

Tot Donica I., pentru a continua acțiunile de recrutare a copiilor în scopul exploatării prin muncă, cunoscând despre starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă ce lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința, a informat-o pe minora XXXXX X. despre condițiile de muncă în gospodăria agricolă menționată, trezindu-i interesul pentru aceste lucrări agricole ca fiind o sursă convenabilă de venit, în condițiile în care victima se afla într-o stare de vulnerabilitate determinată de situația în familia sa, lipsa controlului părintesc.

Tot el, la 24 iunie 2010, în vederea exploatării prin muncă a copiilor, l-a contactat telefonic pe Tican V. și i-a comunicat acestuia că dispune de trei copii pentru folosirea la efectuarea lucrărilor agricole. După ce a primit acordul lui Tican

V. de a aduce copiii la locul efectuării lucrărilor agricole, Donica I. a convenit cu ultimul de a transporta copiii în s. XXXXX, r-nul XXXXX cu taxiul.

Ulterior, în dimineața zilei de 25 iunie 2010, continuându-și acțiunile infracționale, ***folosindu-se de starea psihologică în care se aflau victimele care au fost abuzate sexual***, Donica I., le-a transportat cu taxiul comandat de el, cu n.î. XX XX XXX, pe minorele XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X. în tabăra de odihnă amplasată în apropierea s. XXXXX, r-nul XXXXX, unde ultimele au fost transmise lui Tican V., în scopul exploatării prin muncă, la lucrări agricole.

Tican V., preluând acțiunile inițiate de Covalenco S. și continuate de Donica I., a achitat taximetristului pentru transportarea fetelor suma de 300 lei, creându-le în așa mod o dependență financiară pentru acestea, cu scopul ulterioarei exploatări prin muncă, în lucrări agricole.

Ulterior, în perioada 25 iunie 2010 - 03 iulie 2010, Tican V., în comun cu Cristin N., care era conducătorul brigăzii de muncitori, le-au adăpostit pe minorele XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X. în blocurile locative ale taberei de odihnă amplasată la marginea s. XXXXX, r-nul XXXXX și, știind cu certitudine că minorele nu au împlinit vârsta de 14 ani, cunoscând despre starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă ce lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința, precum și de crearea unei datorii pentru transportarea cu taxiul, contrar prevederilor art. 46 Codul muncii, care interzice încadrarea în muncă a persoanelor în vârstă de până la 15 ani, le-au folosit la munci agricole.

La 01 iulie 2010, Tican V., depistând că XXXXX X. și XXXXX X. intenționează să evadeze, a aplicat violență psihică și fizică, manifestată prin aplicarea unei lovituri cu un băț lui XXXXX X., pretinzând întoarcerea unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil pentru transportarea cu taxiul, le-a impus să presteze în continuare munci agricole la CAP „Basarabia” din s. XXXXX, r-nul XXXXX.

În aceste condiții victimele s-au aflat până la 03 august 2010, când au fost eliberate de către organele de poliție.

Instanța a statuat că, în urma cercetării judecătorești, ***învinuirea indicată nu și-a găsit confirmare***, iar inculpații urmează a fi achitați.

Astfel, inculpatul Cristin N. a indicat că în anul 2009 a fost muncitor în cadrul CAP „Basarabia”, s. XXXXX, r-nul XXXXX. Revenind la lucru, a depistat trei fete, cu vârsta de aproximativ 16-17 ani care căutau de lucru. Le-a cazat în tabără, apoi acestea mergeau cu toți muncitorii în câmp. Ulterior, ***văzându-le pe acestea în pădure și aflând că merg acasă, le-a spus să se întoarcă în tabără.***

Inculpatul Covalenco S. a declarat că era în relații de prietenie cu XXXXXX X. și aceasta i-a povestit că părinții ei fac abuz de băuturi alcoolice și o maltratează, trăiesc în condiții foarte grele și deseori ea împlă pe drumuri. De mai multe ori l-a întrebat dacă cunoaște pe cineva care poate să-i ofere un loc de muncă. I-a spus că cineva angajează persoane la lucrări agricole și partea vătămată a insistat să-i organizeze o întâlnire cu persoana dată.

Inculpatul Donica I. a comunicat că XXXXX X. l-a rugat să o sune pe Sandu E., la care a lucrat și el o perioadă, pentru a o angaja la muncă. I-a dat lui XXXXX X. numărul de telefon al fratelui lui Covalenco S. și ele s-au înțeles cu acesta. Le-a însoțit până la tabăra din s. XXXXX, r-nul XXXXX, deoarece nimeni nu cunoștea drumul. Acolo i-a întâlnit fratele lui Cristin N., iar Tican V. a achitat pentru taxiul cu care s-au deplasat.

Părțile vătămate XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X. au relatat, similar, că Donica I. le-a cerut să urce într-un automobil pentru a merge la muncă, însă au fost duse pe malul unui iaz, unde au fost impuse să consume alcool și substanțe narcotice, apoi XXXXX X. și XXXXX X. au fost abuzate sexual. Întorcându-se în sat, Donica I. a chemat un taxi, iar taximetrul, un cunoscut al lui Donica I., a intrat în casă și a abuzat-o sexual. Ulterior, au fost impuse să efectueze lucrări agricole, iar când au dorit să plece, Tican V. le-a spus că pot pleca doar după ce se vor răsplăti pentru taxiul achitat.

Conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr. 150, 151, 152, XXXXX X., respectiv XXXXX X. și XXXXX X., după datele antropologice și fiziologice, precum și după exterior, corespund vârstei de 13 ani.

Prin urmare, în cadrul cercetării judecătorești, **nu au fost prezentate probe că** în perioada de timp și circumstanțele expuse, inculpații **ar fi comis careva fapte**, ce s-ar încadra în temeiul art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal, ca recrutarea, transportarea unui copil în scop de exploatare prin muncă, acțiuni comise *profitând de starea de vulnerabilitate a victimei, săvârșite de mai multe persoane*, asupra mai multor copii, în vârstă de până la 14 ani.

Or, **acuzarea nu a demonstrat existența profitului** în rezultatul acțiunilor săvârșite de inculpați, astfel că **acțiunile lor nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii** prevăzute la art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal.

Totodată, **acuzarea nu a prezentat probe** pertinente **că inculpații au traficat sau au avut scopul de a trafica victimele**, fiind constatat că **ultimele cunoșteau cu certitudine unde pleacă și ce muncă urmează să presteze**.

Mai mult, potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 04.07.2012, **Donica I. a fost condamnat** în baza art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal la 10 ani închisoare, iar Sîrbu S. în baza art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, **pentru faptul că la 25.06.2010**, aflându-se în s. XXXXX, **a întreținut raporturi sexuale forțate cu XXXXX X. și XXXXX X., iar Sîrbu S., în noaptea spre 26.06.2010 a întreținut un raport sexual forțat cu XXXXX X.**

În același timp, **atitudinea pasivă a părților vătămate și a reprezentanților legali ai acestora, precum și frica de a nu face declarații greșite, se confirmă prin faptul că aceștia s-au prezentat în instanță doar în ședința de judecată în care au fost audiați și nu au înaintat pretenții de ordin material sau moral**, deși infracțiunea incriminată inculpaților face parte din categoria celor excepțional de grave și, potrivit învinuirii, aceștia au acționat în privința persoanelor minore.

Astfel, **învinuirea** înaintată inculpaților **nu și-a găsit confirmare or, nu este concretă, fiind bazată pe presupuneri**.

3. Procurorul, șeful-adjunct al Secției combatere trafic de ființe umane, Viorel Ciobanu, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Covalenco S. și Cristin N. să fie condamnați în baza art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal la 15 ani închisoare, cu privarea de drepturi în domeniul educației copiilor pe un termen de 3 ani pentru fiecare, iar Donica I. să fie condamnat în baza art. 206 alin. (3) lit. b), f), 84 Cod penal la 16 ani închisoare, cu privarea de drepturi în domeniul educației copiilor pe un termen de 3 ani.

Apelantul a indicat că constatarea instanței de fond că acuzarea nu a dovedit existența profitului contravine cuprinsului art. 206 Cod penal, care nu prevede ca acțiunile să fie comise în scop de profit.

Or, la adoptarea sentinței, instanța de fond nu a dat o apreciere corectă declarațiilor părții vătămate, inculpaților, martorilor și celorlalte probe administrate.

Totodată, la încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților în baza art. 206 Cod penal nu este relevant consimțământul victimelor de a fi recrutate, transportate, transferate, adăpostite sau primite, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită.

Astfel, urmează a fi calificate ca trafic de copii în scop de exploatare prin muncă, acțiunile făptuitorului menționate comise față de copiii cu vârsta de până la 15 ani, deoarece conform prevederilor art. 46 Codul muncii este interzisă încadrarea în muncă a persoanelor în vârstă de până la 15 ani. Chiar dacă copilul cu vârsta de până la 15 ani prestează munca benevol, starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința.

Potrivit pct. 3. și 19. ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 07.11.2005, chiar dacă copilul cu vârsta de până la 14 ani acceptă relații sexuale, acțiunile făptuitorului urmează a fi calificate ca viol, pe motiv că starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința.

Or, necătând că tabăra în care s-au aflat victimele nu era împrejmuită cu sârmă ghimpată și fetele puteau pleca acasă, aceste aparențe nu corespund stării reale a lucrurilor, astfel că vârsta fragedă, lipsa experienței de viață, necunoașterea locului aflării și lipsa de bani nu le permiteau victimelor să revină acasă.

Mai mult, victimele au fost abuzate sexual, astfel fiind curmată capacitatea de a-și exprima liber voința, iar când totuși au avut curajul de a evada, acestea au fost stopate de Cristin N., care i-a comunicat lui Tican V. care, la rândul său, a aplicat violență psihică și fizică, manifestată prin aplicarea unei lovituri cu un băț lui XXXX X., pretinzând întoarcerea unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil pentru transportarea cu taxiul și au impus victimele să presteze în continuare munci agricole.

În același timp, faptul că inculpații cunoșteau că victimele nu au împlinit vârsta de 14 ani se dovedește prin rapoartele de expertiză medico-legală nr. 150, 151, 152, conform căror XXXXX X., respectiv XXXXX X. și XXXXX X., după datele antropologice și fiziologice, precum și după exterior, corespund vârstei

de 13 ani, decizia Curții Supreme de Justiție din 15.01.2013 prin care a fost menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 04.07.2012 conform căreia Donica I. a fost condamnat la 13 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, declarațiile inculpatului Cristin N. în care confirmă că în timpul liber părțile vătămate se jucau cu mingea împreună cu alți copii.

3.1. A declarat apel și avocatul Natalia Bayram, în numele părților vătămate XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X., solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie condamnați potrivit învinuirii formulate.

Apelanta a invocat că în ședința de judecată au fost examinate probe care confirmă vinovăția inculpatului Donica I., iar instanța de fond a invocat aceste probe, considerând circumstanțele descrise ca fiind constatate și probate.

Astfel, vinovăția acestuia se confirmă prin declarațiile părților vătămate XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X., acestea nefiind contradictorii, din care se constată că rolul lui Donica I. a fost în preluarea intențiilor ilegale ale lui Covalenco S. în recrutarea părților vătămate și transportarea acestora cu scopul exploatării prin muncă. Intenția lui Donica I. de a le recruta se probează chiar și prin propriile declarații în care indică că o cunoaște pe Elena de la tabăra din XXXXX, menționând că însuși a lucrat acolo, având și numărul de telefon de la acea tabără. Astfel, Donica I. a urmărit scopul convingerii părților vătămate că ele urmează să se ducă la un loc sigur de muncă, dat fiind faptul că și el acolo a fost. În continuare, în utilizarea scopului exploatării prin muncă a părților vătămate, acesta a transportat victimele la locul destinat, achitând pentru taxi, ce se confirmă prin declarațiile martorului Sîrbu S., dar și prin declarațiile proprii. Donica I. a dus victimele în tabără, rămânând cu acestea două zile, nefiind clară intenția acestuia de a purta grija unor fete pe care nu le cunoștea, decât intenția privind recrutarea acestora cu scopul exploatării prin muncă. În vederea realizării intențiilor ilegale, Donica I. a folosit și violența sexuală, acesta fiind condamnat pentru comiterea violului față de XXXXX X. și XXXXX X.

Instanța de fond invocă lipsa probelor care ar demonstra existența unui grup criminal organizat, însă, potrivit rechizitoriului, inculpatului nici nu i se incriminează comiterea infracțiunii de trafic prin participație.

Totodată, constatarea privind lipsa probelor care demonstrează elementul pecuniar este irelevantă or, existența sau lipsa profitului nu este un element obligatoriu în cazul infracțiunii de trafic de copii.

Concluzia instanței de fond că victimele nu au fost constrânse, private de libertate, ele fiind cele care au căutat un loc de muncă, este nefondată.

Or, infracțiunea de trafic de copii este una excepțional de gravă, căreia i se acordă o mare atenție din partea comunității internaționale, în acest sens fiind elaborate și adoptate la nivel internațional mai multe acte internaționale.

Astfel, la 12.04.2007, Republica Moldova a ratificat Protocolul Facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă, care definește traficul de persoane ca fiind

„recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane prin a) amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, muncă sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe; b) recrutarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil în scopul exploatării este considerată trafic de persoane, chiar dacă aceștia nu fac apel la nici unul dintre mijloacele menționate la pct. a) din prezentul articol.

Totodată, termenul copil indică orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani, iar pentru constatarea comiterii infracțiunii de trafic de copii nu este necesar ca elementele laturii obiective să se fi săvârșit prin mijloacele descrise, argumentul instanței de fond că părțile vătămate au acționat benevol, fiind lipsit de temeii juridic.

Mai mult, părțile vătămate, fiind supuse abuzului sexual înainte de exploatare și, nemijlocit în tabăra în care se aflau, au încercat să evadeze, însă au fost, în mod brutal, oprite.

Vinovăția inculpatului Covalenco S. a fost dovedită prin declarațiile părții vătămate XXXXX X., aceasta indicând că i-a povestit despre situația grea din familie, iar acesta i-a propus de lucru, spunându-i că o persoană Elena poate să o angajeze la muncă. Din depozițiile părții vătămate este evident că inculpatul era dispus să o telefoneze pe cunoscuta sa. Ulterior, acesta împreună cu partea vătămată și cu Șvacico A. au mers în s. XXXXX și au trecut pe la Elena.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Comrat din 27 iunie 2017, ambele apeluri au fost respinse.

Instanța de apel, *rejudecând cauza*, a constatat că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt corespunzător materialului probant administrat și corect a achitat inculpații pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin trafic de copii se înțelege comerțul, negoțul cu copii cu scopul de a obține profit.

Astfel, a fost stabilit că *părțile vătămate* în perioada dată erau în căutarea unui loc de muncă, *fiind de acord să muncească* în timpul verii pentru a câștiga bani.

Mai mult, *scopul de profit* reprezintă motivele care induc făptuitorii la săvârșirea infracțiunilor de trafic prin exploatarea muncii sau alte modalități și reprezintă latura subiectivă a infracțiunii.

Totodată, *nu se pune la îndoială faptul că părțile vătămate au fost abuzate sexual de inculpatul Donica I. și alte persoane, acest fapt fiind confirmat prin hotărârea definitivă de condamnare.*

În același timp, nu se exclude că părțile vătămate au fost reținute forțat pentru a munci în contul restituirii sumei de 300 lei sau că în privința lor a fost

aplicată violență la 02.07.2010 și 03.07.2010, după cum este indicat în învinuire, însă aceste acțiuni nu au fost săvârșite de inculpați, fiind incriminate altei persoane care nu are statut de inculpat în această cauză, instanța nefiind în drept să dea o apreciere juridică acestor acțiuni.

Or, hotărârea de condamnare nu poate să fie bazată doar pe presupuneri sau exclusiv să presupună vinovăția *inculpaților implicați în derularea evenimentelor conform circumstanțelor de fapt descrise în rechizitoriu prin acțiuni absolut legale.*

Prin urmare, *instanța de fond* just a constatat că acțiunile inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii și corect, în conformitate cu prevederile art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, *a emis o sentință de achitare legală.*

5. Procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Natalia Andronic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că instanța de apel nu a dat nicio apreciere declarațiilor părților vătămate, inculpaților, martorilor și celorlalte probe administrate.

La încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților în baza art. 206 Cod penal nu este relevant consimțământul victimelor de a fi recrutate, transportate, transferate, adăpostite sau primite, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită.

Astfel, urmează a fi calificate ca trafic de copii în scop de exploatare prin muncă acțiunile făptuitorului menționate comise față de copiii cu vârsta de până la 15 ani, deoarece conform prevederilor art. 46 Codul muncii este interzisă încadrarea în muncă a persoanelor în vârstă de până la 15 ani. Chiar dacă copilul cu vârsta de până la 15 ani prestează munca benevol, starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința.

Potrivit pct. 3. și 19. ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 07.11.2005, chiar dacă copilul cu vârsta de până la 14 ani acceptă relații sexuale, acțiunile făptuitorului urmează a fi calificate ca viol, pe motiv că starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința.

Necătând că tabăra în care s-au aflat victimele nu era împrejmuită cu sârmă ghimpată și fetele puteau pleca acasă, aceste aparențe nu corespund stării reale a lucrurilor, astfel că vârsta fragedă, lipsa experienței de viață, necunoașterea locului aflării și lipsa de bani nu le permiteau victimelor să revină acasă.

Mai mult, victimele au fost abuzate sexual, astfel fiind curmată capacitatea de a-și exprima liber voința, iar când totuși au avut curajul de a evada, acestea au fost stopate de Cristin N., care i-a comunicat lui Tican V. care, la rândul său, a aplicat violență psihică și fizică, manifestată prin aplicarea unei lovituri cu un băț lui XXXX X., pretinzând întoarcerea unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil, pentru transportarea cu taxiul și au impus victimele să presteze în continuare munci agricole.

În același timp, faptul că inculpații cunoșteau că victimele nu au împlinit vârsta de 14 ani se dovedește prin rapoartele de expertiză medico-legală nr. 150, 151, 152, conform căror XXXXX X., respectiv XXXXX X. și XXXXX X., după datele antropologice și fiziologice, precum și după exterior, corespund vârstei de 13 ani, decizia Curții Supreme de Justiție din 15.01.2013 prin care a fost menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 04.07.2012 conform căreia Donica I. a fost condamnat la 13 ani închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, declarațiile inculpatului Cristin N. în care confirmă că în timpul liber părțile vătămate se jucau cu mingea împreună cu alți copii.

La infracțiunile de trafic de copii obiectul juridic al infracțiunii îl constituie relațiile ce vizează dezvoltarea normală a minorilor, precum și libertatea individuală.

Totodată, la încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului în baza art. 206 Cod penal nu se ia în considerație consimțământul victimei de a fi recrutată, transportată, transferată, adăpostită sau primită, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită, precum și despre mijloacele utilizate în trafic.

Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui copil în scopurile menționate în art. 206 Cod penal sunt considerate ca trafic de ființe umane, chiar dacă nu au fost utilizate nici unul din mijloacele enunțate.

Termenul copil identifică orice persoană în vârstă de până la 18 ani.

Victime ale traficului sunt persoanele care au suferit, individual sau colectiv, prejudicii, inclusiv, vătămări psihice sau mintale, pierderi materiale sau morale, încălcări esențiale ale drepturilor și libertăților fundamentale prin actele sau omisiunile specificate.

Traficul de ființe umane și traficul de copii se prezumă că poate fi săvârșit atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotarele ei.

Pentru realizarea laturii obiective a traficului de copii este de ajuns existența cel puțin a unei acțiuni (inacțiuni) infracționale menționate, în cel puțin unul din scopurile enumerate în care este săvârșită, măcar prin unul din mijloacele specificate.

Astfel, inculpatul Donica I. a recrutat, a transportat, a transferat și a adăpostit victimele traficului de copii, supunându-le la munci agricole, însoțite de abuz și violență sexuală, inculpatul Covalenco S. a transportat victimele traficului de copii, iar inculpatul Cristin N. a primit și a adăpostit victimele traficului de copii, supunându-le la munci agricole.

Primirea victimei este preluarea victimei traficate de către o altă persoană de la persoana care i-a transmis-o prin vânzare-cumpărare, schimb, dare în chirie, cesiune în contul unei datorii, donare sau alte asemenea tranzacții cu sau fără recompensă.

Prin adăpostirea victimei se înțelege, plasarea acesteia într-un loc ferit pentru a nu fi descoperită de către reprezentanții organelor de stat sau de terțe persoane care ar putea denunța traficantul.

Acțiunile infracționale au fost săvârșite de către inculpați în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate.

Prin exploatare prin muncă sau prin servicii forțate, în corespundere cu prevederile Convenției Organizației Internaționale a Muncii privind munca forțată sau obligatorie, se înțelege: a) determinarea victimei prin constrângere să îndeplinească o muncă pe care din propria inițiativă și voință nu ar îndeplini-o; b) punerea victimei în situația de a presta o muncă la care nu era obligată de a o efectua; c) ținerea persoanei în servitute pentru achitarea unei datorii; d) obținerea muncii sau a serviciilor prin înșelăciune, constrângere, violență sau amenințare cu violența.

Declarațiile inculpaților prin care pledează nevinovați sunt neîntemeiate, fiind o modalitate aleasă de aceștia de a se eschiva de la răspunderea penală pentru fapta comisă.

Totodată, nerecunoașterea vinovăției de către aceștia nu echivalează cu achitarea lor, fiind prezentate probe pertinente și concludente care, în ansamblu cu circumstanțele cauzei, dovedesc cu certitudine vinovăția lor în săvârșirea faptelor incriminate.

Întru confirmarea vinovăției inculpaților, acuzarea a prezentat probe legal acumulate și anume, declarațiile părților vătămate XXXXX X., XXXXX X. și XXXXX X., asupra cărora instanța de apel s-a expus în mod superficial.

În drept, recursul este fondat pe temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2), alin. (3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Dacă de săvârșirea infracțiunii sunt învinuiți mai mulți inculpați, instanța soluționează

chestiunile prevăzute în alin. (1) referitor la fiecare inculpat în parte. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului și motivele pentru care instanța a respins probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat. În corespundere cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței (*pct. 1., 2. din decizie*), instanța de fond:

a) nu a judecat cauza în raport cu circumstanțele și elementele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, pentru fiecare inculpat în parte, în funcție de acțiunile infracționale concrete imputate ultimilor.

Mai mult, instanța nu a judecat cauza în raport cu elementele calificative invocate în rechizitoriu dar neregăsite, sub niciun fel, în descriptivul sentinței cum ar fi: „*transferul..., primirea..., adăpostirea...*” copiilor minori în scopul exploatării prin muncă.

Or, instanța, în genere, nu a reprodus în descriptiv și nu s-a referit în niciun fel asupra episodului incriminat în rechizitoriu că: „*La 24 iunie 2010, acționând conform instrucțiunilor primite de la Covalenco S. și Donica I., minorele XXXXXX X., XXXXX X., XXXXX X. s-au deplasat din or. XXXXX în s. XXXXX, r-nul XXXXX, unde au fost întâlnite de către Donica I.*”

În aceeași zi, Donica I., urmărind scopul exploatării prin muncă a copiilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani, le-a adăpostit pe minorele XXXXX X., XXXXX X., XXXXX X. în locuința lui Chiperi G. din s. XXXXX, r-nul XXXXX, apoi, acționând în comun cu Chiperi G. și Cîșlari V., le-a abuzat sexual, intrând cu acestea în relații sexuale prin constrângere și folosindu-se de starea psihofiziologică determinată de vârsta fragedă ce lipsește victima de putința de a-și da seama de ceea ce se întâmplă cu ea și de a-și manifesta voința (pentru aceste acțiuni persoanele au fost învinuite într-o cauză penală separată)”.

La fel, a constatat neîntemeiat că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, deoarece **acuzarea nu a demonstrat existența profitului** în acțiunile săvârșite de inculpați, or, asemenea element calificativ nici nu le-a fost imputat inculpaților în rechizitoriu.

Totodată, concluzionând că: „*în cadrul cercetării judecătorești, nu au fost prezentate probe că în perioada de timp și circumstanțele expuse, inculpații ar fi comis careva fapte, ce s-ar încadra în temeiul art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal, ca recrutarea, transportarea unui copil în scop de exploatare prin muncă,*

acțiuni comise profitând de starea de vulnerabilitate a victimei, săvârșite de mai multe persoane, asupra mai multor copii, în vârstă de până la 14 ani”, instanța a judecat cauza și și-a fondat soluția de achitare a inculpaților pe art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal, în raport cu alte două elemente calificative neincriminate ultimilor în rechizitoriu, cum ar fi: **„profitând de starea de vulnerabilitate a victimei, săvârșite de mai multe persoane,, (art. 206 alin. (2) lit. c), alin. (3) lit. b), b¹) Cod penal);**

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în coroborare cu normele de procedură penală care vizează natura juridică a acestor probe, cât și în raport cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care instanța a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

Mai mult, concluzia instanței că: **„atitudinea pasivă a părților vătămate și a reprezentanților legali ai acestora, precum și frica de a nu face declarații greșite, se confirmă prin faptul că aceștia s-au prezentat în instanță doar în ședința de judecată în care au fost audiați și nu au înaintat pretenții de ordin material sau moral, deși infracțiunea incriminată inculpaților face parte din categoria celor excepțional de grave și, potrivit învinuirii, aceștia au acționat în privința persoanelor minore**”, nu corespunde exigențelor de apreciere a probelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală.

În același timp, instanța a omis să aprecieze împrejurările legate de elementul calificativ imputat inculpatului Donica I. – **însoțite de abuz și violență sexuală** (art. 206 alin. (2) lit. b) Cod penal), în raport cu constatările că: **„potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 04.07.2012, Donica I. a fost condamnat în baza art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal la 10 ani închisoare, iar Sîrbu S. în baza art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, pentru faptul că la 25.06.2010, aflându-se în s. XXXXX, a întreținut raporturi sexuale forțate cu XXXXX X. și XXXXX X., iar Sîrbu S., în noaptea spre 26.06.2010 a întreținut un raport sexual forțat cu XXXXX X.”;**

c) a constatat în descriptivului deciziei diverse motive de achitare cum ar fi că: **„învinuirea nu și-a găsit confirmarea..., nu au fost prezentate probe că inculpații ar fi comis careva fapte..., acțiunile lor nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii..., învinuirea nu este concretă, fiind bazată pe presupuneri ”.**

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpații se achită de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 206 alin. (3) lit. b), f) Cod penal din motiv că **fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii;**

d) a conchis absolut neîntemeiat că inculpații nu au traficant și nu au avut scopul de a trafica victimele, **fiind stabilit că părțile vătămate cunoșteau cu certitudine unde pleacă și ce muncă urmează să presteze.**

Or, asemenea concluzie contravine totalmente jurisprudenței naționale, conform căreia **„trafic de copii”** semnifică recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, în scopul exploatării prin muncă, aceleași acțiuni însoțite de abuz sexual asupra copilului, ori însoțite de viol. La încadrarea

juridică a acțiunilor făptuitorului în baza art. 206 Cod penal nu se ia în considerație consimțământul victimei de a fi recrutată, transportată, transferată, adăpostită sau primită, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită, precum și despre mijloacele utilizate în trafic. Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui copil în scopurile menționate în art. 206 Cod penal sunt considerate ca „trafic de ființe umane”, chiar dacă nu au fost utilizate nici unul din mijloacele enunțate. Termenul „copil” desemnează orice persoană în vârstă de până la 18 ani. Exploatarea prin muncă constituie determinarea victimei prin constrângere să îndeplinească o muncă pe care din propria inițiativă și voință nu ar îndeplini-o, punerea victimei în situația de a presta o muncă la care nu era obligată de a o efectua, ținerea persoanei în servitute pentru achitarea unei datorii, obținerea muncii prin înșelăciune, constrângere, violență (*Hotărârea Plenului CSJ Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004, pct. 1, 4.2*).

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, le-a repetat întocmai, și chiar dacă a indicat în descriptiv că va **rejudeca cauza**, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, în raport cu circumstanțele și elementele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu,

pentru fiecare inculpat în parte, în funcție de acțiunile infracționale concrete imputate ultimilor, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) la fel ca și prima instanță s-a pronunțat asupra împrejurărilor neimputate inculpaților, cum ar fi că: **„prin trafic de copii se înțelege comerțul, negoțul cu copii cu scopul de a obține profit... scopul de profit...”,** și a stabilit eronat că **„părțile vătămate..., fiind de acord să muncească...”**, nerespectând prevederile legale că la încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului în baza art. 206 Cod penal nu se ia în considerație consimțământul victimei de a fi recrutată, transportată, transferată, adăpostită sau primită, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită, precum și despre mijloacele utilizate în trafic.

Totodată, a constatat împrejurări proprii unei sentințe de condamnare, adică că: **„nu se pune la îndoială faptul că părțile vătămate au fost abuzate sexual de inculpatul Donica I. și alte persoane, acest fapt fiind confirmat prin hotărârea definitivă de condamnare..., în același timp, nu se exclude că părțile vătămate au fost reținute forțat pentru a munci în contul restituirii sumei de 300 lei sau că în privința lor a fost aplicată violență la 02.07.2010 și 03.07.2010, după cum este indicat în învinuire,** hotărârea de condamnare nu poate să fie bazată doar pe presupuneri sau exclusiv să presupună vinovăția **inculpaților implicați în derularea evenimentelor conform circumstanțelor de fapt descrise în rechizitoriu prin acțiuni absolut legale... inculpatul Cristin N. a indicat că, văzându-le pe acestea în pădure și aflând că merg acasă, le-a spus să se întoarcă în tabără...”**, dar, contrazicându-se, a menținut neîntemeiat o sentință de achitare;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul procurorului, și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 5., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (pct. 3., 5. din decizie);

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârilor pronunțate, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Or, particularitățile împrejurărilor relevate pe caz și enunțate supra denotă că în acțiunile inculpaților se regăsesc, în mod rezonabil, elementele infracțiunii incriminate prin rechizitoriu.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, deoarece în Curtea de Apel Comrat actualmente nu există posibilitatea formării altui complet de judecată pentru judecarea cauzei menționate.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Natalia Andronic, casează total decizia Curții de Apel Comrat din 27 iunie 2017, în privința inculpaților Covalenco Sergiu XXXXX, Donica Iuri XXXX și Cristin Nicolae XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 27 februarie 2018.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Svetlana Filincova

Tamara Chișcă-Doneva

Ala Cobăneanu